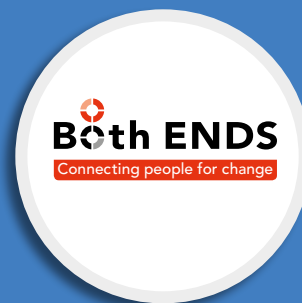

De fossiele olifant in de Kamer

SAMENVATTING RAPPORT 'The fossil elephant in the room: How the Dutch government nullifies its own international climate ambition by not including its export credit agency in a fossil fuel phase-out pathway'

Minister President Rutte maakt goede sier als voorvechter van klimaatverandering; in september tijdens de opening van de VN Climate Action Summit in New York vertelde hij dat Nederland jaarlijks iets meer dan 1 miljard euro, waarvan 40% privaat, mobiliseert voor allerlei klimaatinitiatieven wereldwijd.¹ Tegelijkertijd blijkt Nederland voor meer dan 1,5 miljard euro aan exportkredietverzekeringen en -garanties te verstrekken aan Nederlandse bedrijven die bijdragen aan fossiele projecten in het buitenland. Waar de ene hand van de regering de wereld helpt te redden, haalt de andere hand de beoogde effecten van al die initiatieven onderuit.

Het kabinet wil per 2020 een eind maken aan financiële steun vanuit het financieringsinstrumentarium van het ministerie van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking voor steenkolenprojecten en de exploratie en ontwikkeling van nieuwe voorraden olie en gas in het buitenland. Dit voornemen geldt echter niet voor de exportkredietverzekering die uit naam van de Nederlandse staat wordt verstrekt door Atradius Dutch

State Business (ADSB), noch voor ambassades en handelsmissies. Omdat de meeste overheidssteun voor de fossiele sector juist hiermee gegeven wordt, is dit niet alleen incoherent, maar doet de regering haar eigen internationale klimaatambitie geheel teniet.

Nederland is met jaarlijks 1,5 miljard euro ondersteuning voor olie en gas een relatief grote speler in de fossiele sector. Het volume aan fossiele exportsteun is vergelijkbaar met dat van China, Duitsland of Italië.² In meerdere landen, zoals Canada, Denemarken, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Zweden, wordt momenteel gesproken over het koolstofarm maken van de exportkredietverzekering. Minder exportsteun voor de fossiele sector zou de ontwikkeling van hernieuwbare energie en besparende maatregelen concurrerender maken. Door met andere landen die bereid zijn hun exportkredietverzekeringen koolstofarm te maken een coalitie te vormen, zou Nederland politieke ruimte kunnen scheppen om een internationale beleidsomgeving in die richting op gang te brengen. Met het oog daarop moet Nederland ook de

politieke moed hebben zelf unilateraal eerste stappen in die richting te zetten.

DE BELANGRIJKSTE CIJFERS UIT HET RAPPORT:

- Van 2012 tot 2018 heeft de overheid bijna 11 miljard euro aan verzekeringen en garanties verstrekt ter ondersteuning van fossiele brandstoffen gerelateerde projecten (gemiddeld 1,5 miljard euro per jaar).
- De waarde van de fossiele verzekeringen en garanties bedraagt meer dan 60% van de totale waarde van alle in die periode verstrekte exportkredietverzekeringen.
- Bijna alle (98%) verzekeringen ter ondersteuning van energieprojecten houden verband met fossiele brandstoffen. Van de steun voor fossiele brandstoffen gaat 80% naar de maritieme sector en 76% ondersteunt de winning of het transport van nieuw olie en gas.
- Ondanks het feit dat de overheid een verantwoordelijkheid heeft op grond van het klimaatakkoord van Parijs, verleende zij 36 keer zoveel steun aan fossiele brandstoffen als aan hernieuwbare energie.

CONTEXT

Nederland staat er slecht voor als het gaat om klimaatactie. We halen onze binnenlandse klimaatdoelstellingen niet³ en in het buitenland groeit de uitstoot van broeikasgassen ten behoeve van de Nederlandse welvaart nog steeds.⁴ De broeikasgasuitstoot die voortvloeit uit de olie- en gasprojecten die we ondersteunen in het buitenland, komt daar nog eens bovenop.

Om de Nederlandse klimaatinspanningen daadwerkelijk effectief te maken moet alle publieke financiële steun voor olie en gas worden beëindigd. Met de exportkredietverzekering heeft de overheid een kans van 1,5 miljard euro om klimaatverandering op internationale schaal te helpen tegengaan en tegelijkertijd innovatieve en duurzame ondernemers een impuls te geven.

In 2016 nam de Tweede Kamer al een motie aan 'om te komen tot afspraken over de vraag hoe financiële instellingen gaan bijdragen aan de doelstelling van 1,5°C zoals afgesproken in Parijs'.⁵ Deze motie wordt echter niet toegepast op de exportkredietverzekering. In 2018 vroeg de Kamer in een andere aangenomen motie de regering om jaarlijks te rapporteren op welke manier ADSB bijdraagt aan de implementatie van de SDG's.⁶ Het afbouwen van de ondersteuning voor fossiel zorgt voor een meer coherente bijdrage van ADSB.

AANBEVELINGEN

Both ENDS beveelt de overheid het volgende aan:

1. Neem de exportkredietfaciliteit op in de buitenlandklimaatambitie en verstrek per 2020 geen nieuwe steun voor fossiele brandstoffen.
2. Pleit voor hetzelfde doel bij de OESO en dring aan op onmiddellijke stopzetting van alle exportkredietsteun voor aan kolen gerelateerde projecten.
3. Zet in 2020 een coalitie van gelijkgezinde landen op: een dialoog tussen landen die hun exportkredietsteun koolstofarm willen maken in lijn met het klimaatakkoord van Parijs.
4. Neem initiatieven die ervoor zorgen dat het EU-beleid voor exportkredietsteun rekening houdt met de verplichtingen van de EU om bij te dragen aan de bestrijding van klimaatverandering.

1 <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/toespraken/2019/09/23/speech-van-minister-president-mark-rutte-tijdens-de-opening-van-de-climate-action-summit-new-york>

2 <http://priceofoil.org/content/uploads/2017/10/Financing-Climate-Disaster.pdf>

3 <https://www.pbl.nl/publicaties/klimaat-en-energieverkenning-2019>

4 <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/20/milieuvoetafdruk-van-nederlander-licht-toegenomen>

5 <https://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9vwij5epmj1ey0/vk48ato1hjza>

6 <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-26485-263.html>

Both ENDS
Connecting people for change

VOOR MEER INFORMATIE:

Niels Hazekamp
n.hazekamp@bothends.org

Both ENDS
Nieuwe Keizersgracht 45
1018 VC Amsterdam
www.bothends.org